

Johan Nielsen, fyrrverandi prestur og politikari!

Neyðugt við einum sterkum javnaðarflokki í føroyskum politikki

— fyri at standa móti áhaldandi høgrarákinum

Orð og myndir: Jan Müller

Tann føroyingurin, sum kanska er best kendur uttanfyri okkara heimligu land-oddar, man vera fyrrverandi prestur og politikarin Johan Nielsen. Hann hevur kanska meira enn nakar annar prestur í Danmark megnað at savna fólk í kirkju sunnudagar. Fólk, ið við stórum áhuga, hava lurtað, meðan Johan hevur prædikað Guds orð.

Og í danska fólkinginum, har Johan hevur sitið í tilsamans 17 ár, hava politikarar og onnur lurtað við stórum áhuga eftir hesum sjáldsama føroyingi — uttan mun til um tey so hava verið samd við honum ella ikki.

Í dag hevur hesin sjáldsami prestur og politikarin, ið ikki helt tað vera skeiðt at sameina hesi bæði stórvini, lagt áráttarnar inn. Heilsan hevur nevniliga leingi bílað.

Ti hann tó ongantið helt kundi gerast veruleiki, er tó hent. Hann er komin heimaftur til sína kærú heimbygd, Sandvík. Her býr hann nú saman við konuni Birthe.

Tíðindablaðið Sosialurin var nakað fyrri júl á vitjan í Sandvík, har vit hittu Johan.

Hann sigur:

— Eg eri nú komin heimaftur med alla. Eg havi altíð ætlað at koma heimaftur. Tey seinastu árin havi eg tó ikki roknað við, at eg kom heimaftur á lívi, men so lá tað so væl fyrri, at systur mín sá eina lýsing í bløðunum, har eini hús í Sandvík vóru lýst til sølu. Hon segði tað við konuna Birthe, og hon hevði alt fyrri eitt hug at keypa tey.

Tá hon vildi koma heim til Føroya at búgva, so kundi eg ikki annað enn at vera fegin. Hon er jú dani — men er kortini fallin sera væl til her.

Johan Nielsen flutti sum 14-15 ára gamal drongur úr Sandvík, í 1933-34. Hann hevur ikki verið fast bústandi í Sandvík í meira enn 50 ár.

Prestur í Danmark og í Føroyum

Vit lata Johan sjálvan greiða frá:

— Tá eg fiskaði, búði eg her í Sandvík um veturin, og tá eg gekk á skúla í Havn, vitjaði eg sjálvandi heimbygdina í frítíðini. Síðani fór eg til Danmarkar at lesa til prest. Eg røkti prestaembæti í Danmark í eini trý til fyra ár, tá so embætið í Klaksvík varð lýst leyst.

Fólk bóðu meg søkja tað, men mær dámdi so væl í Danmark, at eg fyrst bar meg undan. Nú havi eg altíð verið so heppin, at har eg havi verið prestur, hevur nógv fólk gingið í kirkju. Ti dámdi mær eisini í Danmark.

Tá ringdi ein av grannum mínum og segði, at eg var noyddur at fara heim til Føroya at rokja prestaembætið í Klaksvík. Eg segði honum, at tað hevði eg ikki ætlað mær. Men hann segði, at eg noyddist at fara til teir saknaðu meg í Føroyum. So søkti eg til Klaksvíkar og fekk prestaembætið har.

Johan Nielsen prestur saman við danskum kirkjugangarum

Fólkingið

Har var eg so í umleið 9 ár, tá so menn bóðu meg stilla meg upp til danska fólkingið. Fyrst bar eg meg undan. Men tá menn komu at práta við meg, bað eg teir tosa við konuna, tí um hon vildi tað, so var tað í lagi.

Tað var Ville Sørensen, sáli, sum tá tosaði við Birthe. Hon hevði tá spurt hann um nakar møguleiki var fyrri, at eg varð valdur. — Eingin ivi, hevði hann svarað.

Johan Nielsen varð valdur, men ikki bert tað. Hann fekk tær flestu persónligu atkvøðurnar, sum nakar føroyingur hevur fingið til eitt líkt val. Hetta var í 1960.

Johan gjørdist seinni sjúkur og var í longri tíð á Refsnes.

Løgna uppliving

Johan hevði annars eina lögna uppliving, meðan hann var á Refsnes. Hann sigur soleiðis frá:

— Eg havi ongantið biðið fyrri mínum egna lívi. Eg havi ikki hildið, at tað

hevur verið so mikið vert. Men eg vildi so fegin koma heimaftur til Føroya, tí Birthe var jú einamall við børnunum, og pensjónin var ikki tann nógva.

Eg var so sjúkur, at eg lá í óviti í longri tíð. So ein dagin, eg helt meg vera vaknan, sá eg meg sjálvan sveima uppi undir loftinum og í seingini. Knappliga var eg uppi á fjallinum her nærhendis Sandvík.

Hetta var ein vakran summardag. Eg gekk oman í bygdina. Eg minnst so týðuliga, at eg kundi lukta, at tey bakaðu pannukøkur, í summum húsum gjørdur tey dogurða. Eg kundi lukta, hvør brendi kol og hvør torv. So fór eg niðan í túnið í teimum gomlu húsunum. Pápi mín sat í hjallinum og pinnaði brenni. Mamma kom út gjøgnum køksdyrnar. Hon tekur fyrkilæði og strikur sær um eyguni, soleiðis sum hon plagdi at gera, tá hon græt.

So komu bæði tvey til mín og siga: »Johan, tú skal ikki vera bangin, tí

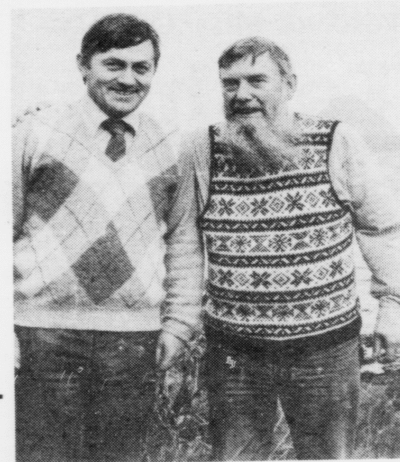
vit hava tosað við Jesus, og tú sleppur heimaftur til Birthe.

»Eg visti, at tey vóru deyð bæði tvey, eg hevði jarðað tey sjálvur. Eg visti, at eg lá niðri á Refsnes, meðan eg upplivdi alt hetta, sum er nakað tað løgnasta eg havi upplivað í mínum lívi.

Og so knappliga lá eg aftur í seingini á Refsnes. Eg vaknaði. Eg var so svangur. Eg ringdi, og so kom ein genta. Eg segði henni, at eg var so svangur. Um hon so hevði sæð eitt spókli, so hevði hon ikki kunnað verið skjótari á dyr. Síðani kom deildarsjúkrasystirin. Hon bað meg stæga. Hon fór so eftir yvirlækninum. So kom yvirlæknin. Hann kannaði meg og tosaði við meg. So segði hann, at eg skuldi hava tað at eta, eg ynskti, um so hann skuldi senda ein bil til Kalundborg eftir ti.

— Og hvat vildi tú hava?

— Eg valdi kókaða reyðsprøku, og tað fekk eg.

Várharra ella!

Hesin yvirlækni, sigur Johan víðari frá, at Meyer. Hann hevði fleiri ferðir vitjað í Føroyum, tí hann var serfrøðingur í eini mjadnasjúku, sum er sera vanlig í Føroyum.

Hann búði á Hotel Hafnia. Har hevði hann so hitt son mín Óla, sum segði frá, at hann æt Óli Nielsen.

Meyer hevði tá sagt, at hann kendi bert ein føroying at navni Nielsen, Johan Nielsen. Ja tað er pápi mín, svaraði Óli.

Meyer hevði tá greitt honum frá um tíðina tá eg lá á Refsnes uttan vit. Hann hevði tá gjørt av, at hann skuldi geva mær eina duplta portion av streptomysini, sum vanligi vildi drepa eitt menniskjað, men um væl vildi við, so kundi tað vera, at eg kom til lívs aftur.

Tað vakti meg til lívs aftur.

So hevði Óli greitt honum frá tí eg hevði sagt, at eg trúði tað var Várharra, sum var komin eftir mær.